

תלמודו בידו

דף ד עמוד ב

[א] מיהו התנא שאמר "אין שואלים את הגשמים אלא סמוך לגשמים" ?

[ב] לר' יהודה, כיצד שואלים על הגשמים עד שיעבור הפסח, והרי סובר שמפסיקים להזכיר גשמים ממוסף של יום טוב ראשון של פסח ?

[ג] כיצד פסק ר' יוחנן, מאימתי מזכירים ושואלים על הגשמים ?

[א] רבא: ר' יהושע, שסובר ששאלה היא הזכרת הגשם, והרי מזכירים גשמים משמיני עצרת. אביי ורבא בלישנא בתרא: ר' אליעזר, שסובר ששאלה היא בקשת מטר וזו אכן לאחר החג.

[ב] רב חסדא: אמנם מפסיקים להזכיר גשמים, אך אין מניעה מלשאול עד אחר הפסח. ודבריו נדחו, שלא מצינו אלא מזכירים ולא שואלים [כגון בשמיני עצרת].

עולא: נחלקו תנאים בדעת ר' יהודה.

יש אומרים ששואלים וכל שכן שמזכירים עד שיעבור הפסח.
ויש אומרים ששואלים עד תחילת הפסח, ומזכירים עד מוסף שלמחרת.

רב יוסף: "שואלים עד שיעבור הפסח" היינו עד לאחר תפילת שחרית ביום טוב ראשון.
ודבריו נדחו, שהרי אין ברכת השנים ביום טוב [ואפילו שלא בתפלה].

רבה: "הפסח" היינו זמן שחיטת הפסח, ואחרי שחרית של ערב פסח פוסק מלשאול.
ודבריו נדחו, שאין טעם להמשיך להזכיר גשמים עד למחרת כשאין בכוונתו לשאול עליהם.

[ג] רב אסי: במוסף של שמיני עצרת [ודלא כר' אלעזר שבז' חשון מתחילים להזכיר ולשאול].
תירוצ' ב': בארץ ישראל, בזמן הזה שאין עולי רגלים, מתחיל להזכיר ולשאול במוסף.
כשבית מקדש קיים וצריכים לשוב לבתיהם, מזכירים ושואלים בז' חשון.
בבבל שיש פירות בשדה בכל חודש תשרי, מזכירים ושואלים בז' חשון.